

eorum quæ ipsi debebat non præstiterit, faciat tunc antejuramentum in quatuor ecclesiis, et si alter ipsum culpa eximere voluerit, in duodecim ecclesiis hoc faciat.

XV. *De pugna coram senatore* (LL. Sax. c. 34).

Si quis coram regis senatore in concursu plebis pugnet, compenset capitis æstimationem et pœnam, prouti justum est, et in primis senatori cxx solidos pœnæ loco. Si quis concursum populi extractione armorum concitaverit, solvat senatori cxx solidos pœnæ loco. Si hoc coram regii senatoris substituto, vel regis presbytero accidat, sit pœna xxx solidi.

XVI. *De violatione pacis in urbe* (LL. Sax. c. 36).

Violatæ pacis in urbe regia [compensatio] sit cxx solidorum; in archiepiscopali urbe violatio pacis nonaginta solidorum; alterius episcopi et senatoris lx solidorum; hominis mxx solidorum, triginta; sexcentorum solidorum hominis, quindecim; coloni violati septi, quinque solidorum. Si horum aliquid accidat, cum exercitus vagatur, vel tempore jejunii quadragesimalis, compensatio sit duplex. Si quis tempore Quadragesimæ velamen sacrum

coram populo absque venia deponat, cxx solidis compenset.

XVII. *De terra hæreditaria* (LL. Sax. c. 37).

Si quis terram hæreditariam habeat, quam parentes ejus ipsi reliquerunt, tunc statuimus ut eam non vendat a cognatis hæredibus suis, si adsit scriptura vel testis, quod illi viro prohibitum sit, qui eam ab initio acquisivit, et illi qui eam vendidit, ut ita facere nequeat; et hoc tunc in regis vel in episcopi testimonio reciletur coram cognatis suis.

XVIII. *De solemnitate diei festi* (LL. Sax. c. 39).

Omnibus ingenuis hominibus dies hi sint remissi, exceptis servis et operariis. Duodecim dies in Natale Domini, et dies ille in quo Christus diabolum superavit, et S. Gregorii dies memorialis, et septem dies ante Pascha, et septem post, et unus dies in festo S. Petri et S. Pauli, et in autumno plena septimana ante festum B. Mariæ, et unus dies ante celebrationem omnium sanctorum, et quatuor dies Mercurii in quatuor septimanis jejunalibus, omnibus hominibus sunt remissi, pro beneplacito cujuslibet, illi, qui aliquid in Dei nomine bene fecerit, vel illi qui cum aliquo suo opere [aliquid] promereri poterit

LEGES ECCLESIASTICÆ

Ab ALFREDO Magno rege Anglorum, et Guthurno rege Anglodanarum in concilio quo fœdus inierunt sancitæ.

(Desiderantur in Lombardi *Αρχαιονομια*, sed hic addidimus ex Historia Jornalensi, seu Jernalensi manuscripto.)

TITULI LEGUM ECCLESIASTICARUM.

- I. *De dilectione Dei et pace Ecclesiæ* (LL. Sax. cap. 1).
- II. *De negligentibus legem Christi et paganismum venerantibus* (LL. Sax. cap. 2).
- III. *De ornatis male viventibus* (LL. Sax. cap. 3).
- IV. *De presbyteris falso pronuntiantibus festum vel jejunium* (LL. Sax. cap. 3).
- V. *De presbyteris rectis terminis chrisma non perquirentibus, vel baptismum negantibus* (LL. Sax. cap. 3).
- VI. *De fratribus vel cognatis in una fornicantibus* (LL. Sax. cap. 4).
- VII. *De ordinato qui vitam forisfaciat* (Desideratur in Sax.).
- VIII. *De reo mortis qui confiteri desiderat sacerdoti* (LL. Sax. cap. 5).
- IX. *De decimis Dei retentis, et aliis ecclesiæ rectitudinibus* (LL. Sax. cap. 6).
- X. *De illis qui mercandis diebus Dominicis* (LL. Sax. cap. 7).

(1) Alfredus Angliæ rex, capto an. Ch. 866 Londino, synodum ibi celebravit, cujus mentio in Wintoniensibus Annalibus: « Rex devotissimus Alfredus, inquit Annalista ut viri Dei Grimbaldi sanctitatem et sapientiam cunctis notificaret concilium ex tota Anglia, præsulum et abbatum, et nobilium virorum in Londoniam, quæ est metro-

- XI. *De operantibus diebus Dominicis* (LL. Sax. cap. 7).
- XII. *De jejuniis infractis* (LL. Sax. cap. 8).
- XIII. *De diebus in quibus ordalium et jusjurandum prohibeantur* (LL. Sax. cap. 9).
- XIV. *Ne die Diminica homo forisfactus occidatur* (LL. Sax. cap. 10).
- XV. LL. Sax. cap. 10.
- XVI. *De sortilegis, incantatoribus, veneficis, perjuris, et his similibus* (LL. Sax. cap. 11).
- XVII. *De ordinalis vel alienigis in aliquo de pecunia vel vita seductis* (LL. Sax. cap. 12).

PRÆFATIO

I. Hoc est concilium (1) quod Alfredus rex et Godrun (2) rex elegerunt et condixerunt, cum Angli et Eani ad pacem et concordiam plene convenerunt, et sapientes, et qui postea successerunt. sæpius hoc et assidue renovantes in bonum semper adduxerunt.

polis totius insulæ, coadunat. Meminit etiam hujus synodi Harpesfeldius, Sæc. ix, c. 7. Papius ad an. Ch. 886, n. 14.

(2) Idem qui et Guthurnus, Gutrum, etc. Rex fuit Danorum, cui ad fidem Christi converso Æthelstani nomen impositum est ab Alfredo qui eum e sacro fonte suscepit, partemque regni concessit.

LEGES ECCLESIASTICÆ ALFREDI ET GUTHU-
RINI REGUM.

I. In primis est ut unum Deum diligere velint, et omni paganismo sedulo renuntiare. Et instituerunt sæcularem justitiam pro eo quod sciebant quod non poterant multi aliter castigari, plures vero volebant ad Dei cultum, sicut deberent, aliter inclinare. Et sæcularem emendationem instituerunt communem Christo et regi, ubicumque recusabitur lex Dei juste servari secundum dictionem episcopi. Et hoc est primum edictum Ecclesiæ, pax inter parietes suos, et regis *Hangrid* semper inconvulsa permaneat.

II. Si quis Christianitatem suam male mutat, ut paganismum veneretur verbis vel operibus, reddat sic weram, sic witam, sic lashlite, secundum quod factum sit.

III. Et si quis ordinatus furetur, vel prælietur, vel perjuret, vel fornicetur, emendat sicut factum erit, sic weram, sic witam, sic lashite, et erga Deum saltem emendet juxta sanctorum canonum doctrinam, et plegium faciat inde, vel mittatur in carcerem.

IV. Et si presbyter populum suum misdocat de festo vel jejunio, reddat xxx solidos cum Anglis, et cum Dacis iii dimidius marcas.

V. Si presbyter ad rectum terminum sanctum chrisma non perquirat, vel baptismum perneget ei cui necesse sit, reddat witam cum Anglis et cum Dacis lashlite, id est xii oras. Et de sublegereis sapientes instituerunt, ut rex habeat superiorem, et episcopus inferiorem, nisi dignius emendetur pro Deo et pro sæculo juxta modum facti, sicut episcopus docebit.

VI. Si duo fratres vel duo cognati cum una aliqua fornicentur, emendent in omni mansuetudine, sicut eis permittetur; sit wita, sit lashlite secundum modum facti.

VII. (3) Et si ordinatus homo se forisfaciat, in morte plectendus actibus exsuperetur, et episcopi judicio reservetur.

VIII. Et si quis reus mortis profiteri desideret sacerdoti, nunquam negetur ei, et omnes rectitudines Dei pacificentur sedulo per Dei misericordiam, et per vitam quam sapientes addicent.

IX. Et si quis decimam contra teneat, reddat lashlite cum Dacis, witam cum Anglis. Si quis Ro-

(3) Hoc non reperitur in Saxonico, aut in fœdere Edwardi apud Lomb.

A foil (4) superteneat, reddat lashlite cum Dacis, witam cum Anglis. Si quis non reddat symbolum luminis, reddat lashlite cum Dacis, witam cum Anglis. Si quis Dei rectitudines aliquas disforciet, reddat lashlite cum Dacis, witam cum Anglis. Si contra stet, ut hominem vulneret, de wita componat. Si aliquem deficiat in mortem, sit utlaga ut exlex, et persequetur eum cum clamore omnis qui rectum amat. Et si faciat ut occidatur pro eo quod contra rectum, et regis imperium stet, si hoc probetur jaciatur egilde.

X. Si quis in die Dominica negotiationem facere præsumat, perdat ipsum capitale, et xii oras cum Dacis, et xxx solidos cum Anglis.

XI. Si liber diebus festis operetur, perdat libertatem suam, vitam vel lashlite, servus corium perdat vel hidgildum. Si dominus servum suum cogat festis diebus operari, reddat idem dominus lashlite cum Dacis, et witam cum Anglis.

XII. Si liber homo rectum jejunium frangat, reddat witam vel lashlite; si servus hoc faciat, perdat corium suum vel hidgildum.

XIII. Ordalium et jusjurandum festis diebus et legitimis jejuniis legibus est interdictum. Et qui hoc fregerit, reddat lashlite cum Dacis, witam cum Anglis.

XIV. Si fieri possit, nunquam occidatur aliquis in festo Dominicæ diei, quidquid peccaverit: sed capiatur et servetur donec transeat festa dies.

XV. Si quis foris factus, et de membris disfactus dimittatur, et idem post afflictionem per quatuor noctes vivat; potest ei deinceps per episcopi licentiam subveniri, si quis ejus doloribus et animæ descendat.

XVI. Si sortilegæ vel incantatrices, perjuri et venefici, fœdæ, fetidæ, vel meretrices alicubi compeant, relegentur de patria, desperent omnia, nisi cessent, et profundius emendent.

XVII. Si ordinatus vel alienigena seducatur in aliquo de pecunia, vel wita, tunc debet ei adesse rex, vel comes illius terræ, et episcopus gentis illius pro cognatione et advocato, si penitus alium non habeat, et emendet sedulo juxta modum facti Christo, et regi, sicut docebit, vel illud factum profunde nimis vindicet, qui rex sit in populo.

(4) id est, nummum Romanum, vel denarium S. Petri.